

Your place or mine?

Konflikten mellan israeler och palestinier fördjupas när medier skildrar konflikten på så olika sätt. Efter att i tre veckor ha filmat i Israel och på Gazaremsan klippte UR:s reportageteam ur samma råmaterial ihop två versioner - en Israelvänlig och en Palestinavänlig. I avsnittet Your place or mine så visas tittarna hur material till reportage kan väljas ut och vinklas på ett sätt som är allt annat än sakligt och objektivt.

Passar för: Gymnasiet, samhällskunskap, mediekunskap

Your place or mine?

Frågor till avsnittet

Du behöver: Avsnittet *Your place or mine?* som finns att streama här: <http://urplay.se/164395>. Frågorna till avsnittet, vilka finns som kopieringsunderlag.

Tidsåtgång: Ca en lektion á 60 minuter. Avsnittet är 30 minuter långt.

Syfte: Målet är att eleverna ska uppfatta och reflektera kring avsnittets kärnfråga om hur nyheter vinklas.

Genomförande:

Frågorna till avsnittet *Your place or mine* är indelade i tre delar. I första avdelningen finns frågor av förståelsekaraktär som pekar på avsnittets viktigare punkter. De kan med fördel delas ut före visningen av avsnittet. Sedan följer reflekterande frågor som passar bra som utgångspunkt för diskussion. Slutligen ges också tips på några mer undersökande uppgifter i anslutning till avsnittet.

Materialet ska förstås användas selektivt beroende på elevernas/studenternas kunskaper och erfarenheter på området. Vissa grupper behöver säkert en längre stund till att strukturera vad de känner till om Israel-Palestina-konflikten innan de ser avsnittet, medan andra grupper säkert kan gå på de mer reflekterande frågorna direkt. Välj ut de frågor som passar gruppen bäst.

Ett bra sätt att förbereda en diskussion där inläggen är genomtänkta och många elever kan komma till tals, är att låta dem skriva svar på frågorna först. Eftersom avsnittet finns tillgängligt på URplay fram till juni 2012 så kan eleverna också få i uppgift att se avsnittet hemma.

Kopieringsunderlag

Your place or mine? Frågor till avsnittet

Förståelsefrågor:

- Varför ville Janines chef på den världsomspännande nyhetsbyrån Reuters inte att ordet terrorist ska användas, utan självmordbombare, tänker du?
- I flera inslag pratas det om raketer som skjuts från Gazaremsan och in i den närmaste israeliska staden. Hur många raketer rör det sig om? Vilken uppgift verkar mest trovärdig?
- Smuggeltunnlarna tas upp ur olika perspektiv i inslagen. Vad används de till, påstår de olika källorna? Går det att verifiera någon av uppgifterna?
- Vilka är möjligheterna för utländska journalister att rapportera från Gaza, uppges det? Vilken uppgift är mest trovärdig i sammanhanget? Om du skulle vilja kolla upp fakta i frågan: hur skulle du gå tillväga?
- Vad är problemen med att använda ord som ockupation eller bosättningar? Vad betyder de i sammanhanget?
- Fixaren säger att hans uppgift är att visa journalister sanningen. Har du någon kommentar till det?
- Vilka råd ger medieanalytikern för att en vanlig människa ska förstå Israel-Palestina-konflikten?

Reflekterande frågor

- *Vilket reportage är mest likt de du sett i svensk TV?*
- *Tror du ett reportage om konflikten ser annorlunda ut i USA, Tyskland eller Jordanien jämfört med Sverige? Annorlunda på vilket sätt? Varför?*
- *Om verkligheten om Gazaremsan skulle skildras – vad borde då vara med i reportaget?*
- *Hur kan man veta om ett nyhetsreportage är vinklat eller inte?*
- *Går det att skapa ovinklade nyhetsreportage? Varför/varför inte?*

Undersöka avsnittet:

- *Titta på delreportagen (om Gazaremsan, raketer och smuggeltunneln, barnpropaganda) utan att ha ljud på. Lägg märke till urvalet av bilderna och hur de är klippta. Vad ser du? Vilka är skillnaderna?*
- *Vilka personer kommer till tals i avsnittets olika delreportage? Vilken sida tillhör de i konflikten, vilket intryck ger de, vilka ord använder de när de pratar? Har de någon titel eller är de "bara" människor? Är det några personer ni tycker saknas?*

Your place or mine?

- undersökningsuppgift

I den här övningen får eleverna själva se vad som händer i rapporteringen då bara en sida kommer till tals. Eleverna väljer själva bilder och formuleringar som stödjer den valda sidan.

Du behöver: Exempel på aktuella nyheter, se exempel nedan. Instruktion till övningen (finns som kopieringsunderlag). Övningen lämpar sig bäst med tillgång till datorer, men går även att göra utan.

Tidsåtgång: Ca en-två lektioner á 60 min för eleverna arbeta med övningen beroende på krav på textomfång, samt ytterligare tid för dem att redovisa.

Syfte: Idén med övningen är att eleverna ska upptäcka hur enkelt det är att vinkla ett material och ändå få det att verka trovärdigt. Förhoppningen är att de genom detta ska bli mer källkritiska till medier och leta dolda agendor.

Här finns några artiklar som passar bra att vinkla om:

Svenska Dagbladet: Om Mats Odells försök att bli partiledare i (kd):

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/kdare-kraver-att-odell-drar-sig-ur_6715755.svd

Aftonbladet: Om Juholts avslutade förlåt-turné:

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14092220.ab>

Sydsvenskan: Om Tunisiens väg till demokratiskt val genom den arabiska våren:

<http://www.sydsvenskan.se/varlden/article1592658/Tunisisk-gnista-tande-folkens-vrede.html>

Sydsvenskan: Om rättegången för den amerikanske soldaten som läckt till Wikileaks:

<http://www.sydsvenskan.se/varlden/article1592424/Soldaten-Bradley-Manning-infor-ratta.html>

Dagens Nyheter: Om prins Carl Philips design:

<http://www.dn.se/livsstil/intervjuer/en-blablodig-hovleverantor>

Genomförande:

- Låt klassen se "Your place or mine" och diskutera innehållet.
- Förklara uppgiftens tanke och tillvägagångssätt, dvs att eleverna ska rapportera om en aktuell nyhet, men bara ur den ena sidans perspektiv. De ska skriva ett eget reportage och överdriva vinkeln men ändå få det att framstå som trovärdigt. Fler exempel på journalistisk vinkel finns här: <http://www.mediekompass.se/component/content/article/91-goera-skoltidning/1777-att-skriva-reportage-foer-elever>

Vinkeln kan med fördel väljas så att nyhetsvärdet ökar, d v s att något av de kriterier för vad som är en nyhet inkluderas i vinkeln. Exempel: En notis som handlar om en väpnad konflikt i ett avlägset land kan vinklas så att den handlar om flyktingarnas situation från landet i Sverige och hur de försöker bidra till kampen i sitt hemland. En sådan vinkel ökar närheten och kan också inkludera den lilla människans kamp och/eller felaktigheter i samhället.

- Dela ut instruktionerna och låt eleverna välja nyhet. Förslagsvis kan de arbeta i par.
- När alla är klara kan de läsa varandras och ge respons.
- Avslutningsvis kan det diskuteras hur man som mediekonsument kan lära sig se vinklade nyheter.

Kopieringsunderlag

Your place or mine?

Instruktion till att skriva en vinklad artikel

- Välj en aktuell nyhet som kan passa att skriva ur en vassare vinkel. Välj er vinkel.
- Utgå från artiklar om nyheten och klipp och klistra formuleringar från artiklarna, men arbeta om så att er valda vinkel förstärks. Tänk särskilt på ordval – ord kan alltid ha en positiv, neutral eller negativ laddning.

Inspiration från dikten ”Mannen har ordet” av Göran Palm (1976):

”När jag får pondus så tar du dig ton.
När jag blir distingerad blir du tantig.
När jag blir tankspridd blir du virrig.
När jag är öppenhärtig skvallrar du.
När jag argumenterar grälar du.”

- Leta bilder på nätet som kan passa er vinkel bättre än de som fanns i de ursprungliga artiklarna.
- Fundera till sist på en passande rubrik till artikeln. Vad skulle ni skriva på löpsedeln om er artikel skulle vara förstasidesnyhet?

